

ОШ "Ђура Јакшић"

Број:

Дана:

ул. ЈНА 34

тел./факс: 013/741-081

e-mail: osdjaksic@open.telekom.rs

sajt škole: www.os-djurajaksic.edu.rs

К О В И Н

Директор: Иванка Момиров

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
за школску 2013/2014/2017. годину**

УВОД

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ доноси орган управљања сваке четврте године, на основу наставног плана и програма у складу са прописаним начелима за његову израду и то:

- усмерености на **процесе и исходе учења**.
- заснованости на **стандардима постигнућа** ученика, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма
- уважавања **узрастних карактеристика** у процесу стицања знања, вештина, формирању ставова и вредности код ученика
- хоризонтална и вертикална **повезаности оквиру предмета** и различитих предмета
- поштовање **индивидуалних разлика** међу ученицима и погледу начина учења, брзине напредовања
- заснованост на партиципативним, кооперативним, **активним** и искуственим **методама наставе и учења**
- уважавање **искуства**, учења и знања која ученици стичу **ван школе** и њихово повезивање са садржајима наставе
- развијање **позитивног односа** ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота
- **коришћење** позитивне повратне информације, **похвале и награде** као средства за мотивисање ученика,
- **уважавање узрастних карактеристика** у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи

Школски програм је документ на основу којег се остварује Развојни план, принципи, циљеви и стандарди постигнућа ученика и укупан образовно – васпитни рад у школи и представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад према потребама ученика, наставника и локалне заједнице.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља у избору школе, праћење квалитета образовно – васпитног процеса и његове резултате, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика

Школски програм садржи: назив, врсту и трајање школског програма, циљеве, задатак програма и образовне стандарде, обавезне и изборне предмете и њихове обавезне и изборне садржаје, факултативне наставне предмете и њихове садржаје, трајање и основне облике извођење програма, фонд часова за сваки разред и сваки предмет, начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма, врсту активности у образовно – васпитном раду, образовне стандарде и програмске садржаје и активности којима се остварује факултативни део школског програма.

Школски програм садржи обавезни, изборни и факултативни део.

Образовно-васпитни рад остварује се на српском језику.

За израду школског програма коришћени су:

- Закон о основама система образовања и васпитања
- Законом о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања
- Закон о основном образовању и васпитању
- Правилник о наставном Плану и програму за први, други, трећи и четврти, пети, шести и седми и осми разред основног образовања и васпитања
- Извештај о раду школе у претходној школској години
- Нови школски развојни план
- Услови рада школе
- Образовне потребе ученика и родитеља, школе и локалне заједнице

Надлежности Стручног актива за развој школског програма су:

- обезбеђује самосталност и флексибилност наставника у приступу наставном процесу и доношењу професионалних одлука;
- процењује и вреднује постигнуте резултате у односу на дефинисане циљеве и задатке и општих и посебних стандарда знања;
- учествује у унапређвању школског програма руководећи се резултатима процеса евалуације и властите процене своје образовне праксе;
- утврђује посебне програме, садржаје и активности (пројекте школе) којима школа пружа могућности да ученици додатно унапреде своја знања, задовоље интересе, интересовања и потребе;
- прати потребе и могућности локалне заједнице као и конкретне услове рада школе;
- обавља и друге послове по налогу директора, Наставничког већа и Школског одбора.

ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА

Школа се налази у ширем центру Ковина. Школа је повезана мрежом улица тако да је доступна ученицима који живе у кућама и зградама које су удаљене од школе. У школу ученици долазе пешке, али могу да користе и градски превоз.

У први разред је уписано 48 ученика - 2 одељења. Већина има задовољавајући ниво зрелости и предзнања за полазак у први разред, мада ће неким бити потребна помоћ. У други разред има 60 - 2 одељења, у трећи разред 72 ученика - 3 одељења, а у четврти разред има 76 ученика - 3 одељења, у петом разреду има 74 ученика - 3 одељења, у шестом разреду 59 ученика - 2 одељења, у седмом разреду 61 ученика - 3 одељења, а у осмом разреду 65 ученика - 3 одељења различитих способности.

Имамо 38 ученика путника (35 ученика из Скореновца и 1 ученик из Шумарка, 1 ученица из Делиблата и 1 ученик из Баваништа). Ученици путују аутобусом из Скореновца који је од школе удаљен 6 км и Шумарка који је од школе удаљен 12 км. Из Баваништа путује ученик који је био у специјалном одељењу, па је прешао у редовно одељење на које се адаптирао, као и ученица из Делиблата, која је емотивно везана за одељење. Социјална структура је различита.

У школи укупно има 24 ученика Ромске националности, који се тако и изјашњавају, мада их има и више, али се изјашњавају другачије, па је од ове школске године уведен предмет матерњи језик – Ромски са елементима националне културе - 2 групе са по 2 часа .

ПОДЕЛА ПРЕДМЕТА НА НАСТАВНИКЕ 2013/2014.

Презиме и име наставника	Наставни предмет који предаје	Одељења ученика у којима предаје	Недељни број часова обавезне наставе	Степен стручности	Радни стаж у годинама	Године старости %	
ЖЕБЕРАН ВАЛЕНТИНА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	1/2.	20	VII	24	46	1
РАЈИЋ ВАЊА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	1/2.	20	VII	24	47	1
ЈОВАНОВИЋ ЈЕЛЕНА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	2/1	20	VII	25	47	1
РОМИЋ ЈЕВРОСИМА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	2/2	20	VII	20	44	1
АНЂЕЛКОВ ВЕСНА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	3/1	20	VI	29	53	1
ПОПОВИЋ МАРИЈА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	3/2	20	VII	25	51	1
РАЈКОВИЋ МАРКО	РАЗРЕДНА НАСТАВА	3/3	20	VII	4	29	1
КОРАК СНЕЖАНА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	4/1	20	VII	24	48	1
РНИЋ СВЕТЛАНА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	4/2	20	VII	27	50	1
БУКИЋ ХЕРМИНА	РАЗРЕДНА НАСТАВА	4/3	20	VII	23	49	1
НИКОЛИЋ НАТАША	РАЗРЕДНА НАСТАВА	БОРАВА К	20	VII	18	44	1
ТРИФУНОВИЋ БУДИМИР	СПЕЦИЈАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ	2, 3 разред	20	VII	35	61	1
ВУЛЕТИЋ МАША	СРПСКИ ЈЕЗИК	7/1,2 8/1,2,3	20	VII	14	38	1,11111
МИХАЈЛОВ МАРИЈА	СРПСКИ ЈЕЗИК	5/1,2 6/1 7/3	18	VII	7	31	1
НИКОЛИЋ ЈОВАНА	СРПСКИ ЈЕЗИК	5/3, 6/2	9	VII	1		0,50
ВИРИЈЕВИЋ МАРИЈАНА (СПАСИЋ Д.)	Страни језик V-VIII Енглески	5/3, 6/1,2 7/1,2,3 8/1,2,3	18	VII	2	29	1
ТОДОРОВИЋ ОЉА	Страни језик V-VIII Енглески	5/1,2	4	VII			
МИЛОЈЕВИЋ МИЛКА	Страни језик V-VIII Немачки	5/1,2 6/1,2 7/1,2 8/1,2,3	18	VII	4	30	1
БАСТА МИЛИЦА	Страни језик V-VIII Немачки	5/3, 7/3	4				0,222
ВУКОМАНОВИЋ МАЈА	МУЗИЧКА КУЛТУРА	5,6,7,8	14	VII	9	36	0,7
АТАНАЦКОВ ЈОВИЦА	ЛИКОВНА КУЛТУРА	5,6,7,8	14	VI	17	46	0,7
ТАНАСИЈЕВИЋ ЕРЖЕБЕТ	ИСТОРИЈА	5,6,7,8	19 + 1 СВ	VII	38	64	0,95 + 5% = 100
САВИЋ ДРАГОЈЛА	ГЕОГРАФИЈА	5,6,7,8	19 + ГВ 8/3	VII	34	57	0,95 + 5% =

							100
ДОЛОВАЧКИ ЈАСМИНА	МАТЕМАТИКА	6/1,2 8/1,2,3	20	VII	20	47	1,11111
НОВОКМЕТ БРАТИСЛАВ	МАТЕМАТИКА	5/1,2 7/1,2,3	20	VII	14	38	1,11111
ДОБРИЋ ВАСИЉ	МАТЕМАТИКА	5/3	4	VII	14	38	0,222
СЕКЕЉ ЈОЖЕФ	ФИЗИКА	6,7,8 + ТО 8/2, 3	16 + 4 = 20	VII	27	57	1
ОБРАДОВИЋ МАЈА	БИОЛОГИЈА	5/1, 2 6,7,8	20	VII	6	30	1
СТОЈКОВИЋ БРАНКИЦА	БИОЛОГИЈА	5/3	2	VII			0,10
РИТОПЕЧКИ АНА	ХЕМИЈА	7,8	12	VII	16	46	0,6
МИЛОШЕВИЋ АЛЕКСАНДАР	ТЕХНИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ	5,6,7, 8/1	18 + ИНФ 2 = 20	VII	13	36	1
ЗАРИЈА ДАНИЕЛ	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	5/1, 7/1,2 Из Сп 5/3 8/1	10	VII	10	35	0,50
БУГАРИНОВИЋ ДРАГАН	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	5/2,3 6/1,2 7/3, 8/1,2,3+	20	VII	25	59	1
СТОЈАНОВИЋ НОВИЦА	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	ИзСп 5/1, 6/1,2	3	VII	5	31	0,15
КОКОРА АНА	Страни језик V-VIII Енглески	1/1,2	4	VII	4		0,22
ТОДОРОВИЋ ОЉА	Страни језик I-IV Енглески	2/1,2 3/1,2,3 4/1,2,3 5/1,2	20	VII	15	38	1
ПЕТРОВИЋ САША	И.П.5 ИНФОРМАТИКА	5/2, 6/1,2,3, 8/1/2	8	VII	5	30	0,55
ВАСИЋ ДУШАН - УГОВОРАЦ	ВЕРОНАУКА - СРПСКО ПРАВОСЛАВНА		6	VI			0,30
КОСТИЋ ДЕЈАН -	ВЕРОНАУКА - СРПСКО ПРАВОСЛАВНА		2	IV			0,40
БУДА МИЛИНА	ИЗОРНИ РОМСКИ	1 – 8.	4	IV			0,20

СЕМИНАРИ – за већину колега била је

- Обука за употребу "ИНТЕРАКТИВНЕ ТАБЛЕ"
- 15. 12. 2012. године био је семинар "ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА", у организацији Министарства просвете (за по 5 чланова). Поред наше школе, као школа домаћин, семинару су присуствовале колеге из свих ОШ из Општине Ковин. Семинар је био веома садржајан и веома практичан.
- 27. и 28. 12. 2012. године за цео колектив био је семинар и то "РАД СА ДЕЦОМ И ОМЛАДИНОМ СА ПРОБЛЕМИМА У ПОНАШАЊУ" број 513 – 12 – 96/ 2011. у

организацији школе, где су присуствовали сви радници школе. Семинар је платила локална самоуправа. Семинар је такође оцењен, од стране колега, као веома добар, конкретан и практичан.

- Обука за употребу "ИНТЕРАКТИВНИХ УЏБЕНИКА" из биологије, физике, математике, хемије и енглеског језика
- Стручна трибина, 25. 3. 2013. у организацији СУРС – а, у Центру за културу – "Законски оквир који регулише образовно – васпитни систем" – "Правилник о вредновању квалитету рада установа" и "Спољашње вредновање школа у Србији"
- Стручна трибина, 19. 5. 2013. у организацији СУРС – а, у Црвеном крсту – "Правилник о оцењувању ученика у основном образовању и васпитању" – Портфолио
- 24. 8. 2013. семинар у школи "Д. Максимовић" – 6 колега је присутно а семинар је посвећен – "ПЛАНИРАЊЕ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА И НАПРЕДОВАЊА"

ЛИСТА ПРЕДМЕТА И АКТИВНОСТИ

Школски програм има предмете који су прописани и који су у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, Закона о основном образовању у васпитању и Правилником о наставном Плану и програму за ПРВИ ЦИКЛУС - први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и ДРУГИ ЦИКЛУС - пети, шести и седми и осми разред основног образовања и васпитања и то:

НАСТАВНИ ПЛАН – ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Редни број	ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД недељно - годишње	ДРУГИ РАЗРЕД недељно - годишње	ТРЕЋИ РАЗРЕД недељно - годишње	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД недељно - годишње
	СРПСКИ ЈЕЗИК	5 - 180	5 - 180	5 - 180	5 - 180
	СТРАНИ ЈЕЗИК	2 - 72	2 - 72	2 - 72	2 - 72
	МАТЕМАТИКА	5 - 180	5 - 180	5 - 180	5 - 180
	СВЕТ ОКО НАС	2 - 72	2 - 72	-	-
	ПРИРОДА И ДРУШТВО			2 – 72	2 – 72
	ЛИКОВНА КУЛТУРА	1 - 36	2 - 72	2 – 72	2 – 72
	МУЗИЧКА КУЛТУРА	1 - 36	1 - 36	1 - 36	1 - 36
	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	3 - 108	3 - 108	3 - 108	3 - 108
	УКУПНО	19 часова ГОД. 684	20 часова ГОД. 720	20 часова ГОД. 720	20 часова ГОД. 720

Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

Редни број	ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПРВИ РАЗРЕД недељно - годишње	ДРУГИ РАЗРЕД недељно - годишње	ТРЕЋИ РАЗРЕД недељно - годишње	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД недељно - годишње
1.	ВЕРСКА НАСТАВА	1- 36 1 група 16 уч.	1- 36 2 групе 24 уч.	1- 36 2 групе 27 уч.	1- 36 2 групе 30 уч.
2.	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1- 36 2 групе 32 уч.	1- 36 2 групе 35 уч.	1- 36 3 групе 45 уч.	1- 36 3 групе 46 уч.
3.	РУКА У ТЕСТУ – ОТКРИВАЊЕ СВЕТА			1- 36 1 група 24 уч.	
4.	НАРОДНА ТРАДИЦИЈА				
5.	ЧУВАРИ ПРИРОДЕ		1 – 36 2 групе 59 уч.	1- 36 2 групе 48 уч.	1- 36 3 група 76 уч.
6.	ЛЕПО ПИСАЊЕ	1- 36 2 групе 48 уч.			

**ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ
И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

Редни број	ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД недељно - годишње	ДРУГИ РАЗРЕД недељно - годишње	ТРЕЋИ РАЗРЕД недељно - годишње	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД недељно - годишње
1.	РЕДОВНА НАСТАВА	21 - 756	22 - 792	22 - 792	22 - 792
2.	ДОПУНСКА НАСТАВА	1- 36	1- 36	1- 36	1- 36
3.	НАСТАВА У ПРИРОДИ	7 - 10 дана годишње	7 - 10 дана годишње	7 - 10 дана годишње	7 - 10 дана годишње
4.	ДОДАТНА НАСТАВА				1- 36

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД недељно - годишње	ДРУГИ РАЗРЕД недељно - годишње	ТРЕЋИ РАЗРЕД недељно - годишње	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД недељно - годишње
1.	ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	1- 36	1- 36	1- 36	1- 36
2.	Друштв., техн., хум., спортске. и култ. активности	1- 2 - 36 - 72	1- 2 -36 - 72	1- 2 -36 - 72	1- 2 -36 - 72
3.	ЕКСКУРЗИЈЕ	1 дан годишње	1 дан годишње	1 дан годишње	1 дан годишње

**НАСТАВНИ ПЛАН – ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Редни број	ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПЕТИ РАЗРЕД недељно - годишње	ШЕСТИ РАЗРЕД недељно - годишње	СЕДМИ РАЗРЕД недељно - годишње	ОСМИ РАЗРЕД
1.	СРПСКИ ЈЕЗИК	5 - 180	4 - 144	4 - 144	4 - 136
2.	СТРАНИ ЈЕЗИК	2 - 72	2 - 72	2 - 72	2 - 68
3.	ЛИКОВНА КУЛТУРА	2 - 72	1 - 36	1 - 36	1 - 34
4.	МУЗИЧКА КУЛТУРА	2 - 72	1 - 36	1 - 36	1 - 34
5	ИСТОРИЈА	1 - 36	2 - 72	2 - 72	2 - 68
6	ГЕОГРАФИЈА	1 - 36	2 - 72	2 - 72	2 - 68
7	ФИЗИКА		2 - 72	2 - 72	2 - 68
8	МАТЕМАТИКА	4 - 144	4 - 144	4 - 144	4 - 136
9	БИОЛОГИЈА	2 - 72	2 - 72	2 - 72	2 - 68
9	ХЕМИЈА			2 - 72	2 - 68
9	ТО И ИНФ. ОБР.	2 - 72	2 - 72	2 - 72	2 - 68
10	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	2 - 72	2 - 72	2 - 72	2 - 68
	УКУПНО	23 часова ГОД. 828	24 часова ГОД. 864	26 часова ГОД. 936	26 часова ГОД. 884

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

Редни број	ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПЕТИ РАЗРЕД недељно - годишње	ШЕСТИ РАЗРЕД недељно - годишње	СЕДМИ РАЗРЕД недељно - годишње	ОСМИ РАЗРЕД недељно - годишње
1.	ВЕРСКА НАСТАВА	1- 36 2 групе 31 уч.	1- 36 2 групе 33 уч.	1- 36 2 групе 31 уч.	1- 34 1 група 17 уч.
2.	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1- 36 3 групе 43 уч.	1- 36 2 групе 26 уч.	1- 36 2 групе 30 уч.	1- 34 3 групе 47
2.	НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	2 - 72 3 гр. 74 уч.	2 - 72 2 гр. 59 уч.	2 - 72 3 гр. 61 уч.	2 - 68 3 гр. 64 уч.
3.	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – изборни спорт	1 – 36 3 групе 74 уч.	1 – 36 2 групе 59 уч.	1 – 36 3 групе 61 уч.	1- 34 3 групе 64 уч.

В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

Редни број	ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ - 1- 36 - 34	ПЕТИ РАЗРЕД недељно - годишње	ШЕСТИ РАЗРЕД недељно - годишње	СЕДМИ РАЗРЕД недељно - годишње	ОСМИ РАЗРЕД недељно - годишње
1.	СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ - 2 групе	-	3 уч.	4 уч.	19 уч.
2.	ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ - 2 групе	6 уч.	1- 36 4 уч.	4 уч.	1- 34 1 група 16 уч
3.	ХОР И ОРКЕСТАР		1 уч.	1 уч.	4 уч.
4.	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	1 - 36 4 групе 66 уч	1 - 36 3 групе 53 уч.	1 - 36 3 групе 47 уч.	1- 34 3 група 27 уч.

Редни број	БЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД нед. - год	ШЕСТИ РАЗРЕД нед. - год	СЕДМИ РАЗРЕД нед. - год	ОСМИ РАЗРЕД нед. - год
1.	РЕДОВНА НАСТАВА	28 - 1008	29 - 1044	31 - 1116	31 - 1054
2.	ДОПУНСКА НАСТАВА	1- 36	1- 36	1- 36	1- 34
3.	ДОДАТНА НАСТАВА	1- 36	1- 36	1- 36	1- 34

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД недељно - годишње	ШЕСТИ РАЗРЕД недељно - годишње	СЕДМИ РАЗРЕД недељно - годишње	ОСМИ РАЗРЕД недељно - годишње
1.	ОБАВЕЗНЕ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ				
	ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	1- 36	1- 36	1- 36	1- 34
2.	СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ				
	Др., техн., хум., спортске и култ. акт.	1- 2 - 36 - 72	1- 2 -36 - 72	1- 2 -36 - 72	2 -34 - 68
	ЕКСКУРЗИЈЕ	1 дан годишње	1 дан годишње	2 дана годишње	2 - 3 дана годишње

Школа се определила за напред наведене изборне програме јер су значајни за децу, јер доприносе стицању нових знања и вештина неопходних за живот, али и за ширу заједницу, јер се ученици оспособљавају за одговорно учење у доношењу одлука и оспособљавају да дају свој допринос у реализацији, а уједно у школи постоји кадрови који могу да изводе ове програме. Приликом уписа деце у први разред родитељи су се изјашњавали за грађанско васпитање и верску наставу, а на родитељским састанцима за остале изборне предмете.

Ученик који се определио за један од 2 изборна предмета верску наставу или грађанско васпитање, изборни предмет може да мења у току циклуса основног образовања и васпитања.

НОВИМ ЗАКОНОМ О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ "Сл. гл. РС", број 55/13 донео је низ новина и то:

**ОПШТИ ПРИНЦИПИ СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, ЦИЉЕВЕ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА И ОПШТЕ ИСХОДЕ И СТАНДАРДЕ ОБРАЗОВАЊА
И ВАСПИТАЊА**

СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА мора да обезбеде за сву децу, ученике и одрасле:

1. једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културно, етичке, религијске или друге припадности, нестак боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоће и сметњи у развоју и инвалидитету, као и по другим основама
2. квалитетно и уравнотежено образовање и васпитање, засновано на тековинама и достигнућима савремене науке и прилагођено узрасним и личним образовним потребама **сваког** детета, ученика и одраслог
3. образовање и васпитање у демократски уређеној и социјално одговорној установи у којој се негује отвореност, сарадња, толеранција, свест о културној и цивилизацијској повезаности у свету, посвећеност основним моралним вредностима, вредностима правде, истине, солидарности, слободе, поштења и одговорности и у који је осигурано пуно поштовање права детета, ученика и одраслог
4. усмереност образовање и васпитање на дете и ученика кроз разноврсне облике наставе, учења и оцењивања којима се излази у сусрет различитим потребама ученика, развија мотивација за учење и подиже квалитет постигнућа
5. једнаке могућности за образовање и васпитање на свим нивоима и врстама образовање и васпитање, у складу са потребама и интересовањима деце, ученика и одраслог, без препреке за промене, настављање и употпуњавање образовања и образовања током целог живота
6. оспособљеност за рад ученика и одраслих усклађену са савременим захтевима професије за коју се припремају.

СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА својом организацијом и садржајем обезбеђује и:

1. сарадњу са породицом, укључивањем родитеља и старатеља ради успешног остваривања постављених циљева образовање и васпитање
2. разноврсне облике сарадње са **организацијама надлежним за послове запошљавања и локалном заједницом**
3. ефикасност, економичност и флексибилност организације система ради постизања што бољег учинка
4. отвореност према педагошким и организационим иновацијама

У остваривању **ПРИНЦИПА** посебна пажња посвећује се :

1. правовременом укључивању у различите видове предшколског васп. и обр.
2. адекватној припремљености за школско учење и за прелазак за виши ниво образовања
3. могућност да ученици са изузетним способностима (талентовани, обдарени), без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовање и установама, као и идентификацији, праћењу и стимулисању ученика са изузетним способностима
4. **могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју и инвалидитетом без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовање и установама, а лица смештена у установу социјалне заштите, болесна деца, ученици и одрасли остварују право на образовање, за време смештаја у установу и током болничког и кућног лечења**
5. **смањену стопу осипања из система образовање и васпитање, посебно особа из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, особа са сметњама у развоју и инвалидитетом и других особа са специфичним тешкоћама у учењу и подршци њиховом поновном укључивању систем, у складу са принципима инклузивног образовања**
6. **каријерном вођењу и саветовању запослених, ученика и одраслих усмереном ка личном развоју појединца и напредовању у образовном и професионалном смислу**
7. остваривање права на образовање, без угрожавања других права детета и других људских права

ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ јесу:

1. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима
2. **стицање квалитетних знања, вештина и ставова које су свима неопходне за лично остварење и развој, инклузију и запослење и стицање и развој основних компетенција у погледу комуникације на матерњем језику, комуникацијама на страним језицима, математичке писмености и основних компетенција у науци и технологији, дигиталне компетенције, компетенције учења како се учи, међуљудске и грађанске компетенције и културног изражавања**
3. развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса
4. развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија.
5. оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању, професионалном раду и свакодневном животу **ради унапређивања личног живота и економског, социјалног и демократског развоја друштва.**
6. развој мотивације за учење и оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота;
7. развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;
8. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
9. **оспосољавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада, развојем савремене науке, економије, технике и технологије.**
10. развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
11. развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине еколошке етике и заштите животиња;
12. развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;

13. развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
14. формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог матерњег језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне и узрасне равноправности и толеранције и уважавање различитости.
16. повећање образовног нивоа становништва и развој Републике Србије као државе засноване на знању.

ОПШТИ ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Општи исходи и стандарди образовања и васпитања резултат су целокупног процеса образовања и васпитања којим се обезбеђује да деца, ученици и одрасли стекну знања, вештине и вредносне ставове који ће допринети њиховом развоју и успеху, развоју и успеху њихових породица, заједници и друштву у целини.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди све услове да деца, ученици и одрасли постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

1. усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање.
2. науче како да уче и да користе свој ум
3. **овладају знањима и вештинама потребним за наставк школовања и укључивање у свет рада**
4. идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење
5. раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице
6. одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима
7. прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације
8. ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
9. ефикасно и критички користе **научна и технолошка знања**, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
10. схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани;

11. покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха

ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТИХ ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ОБЕЗБЕЂУЈЕ се укупним образовано - васпитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ОБУХВАТАЈУ:

1. опште и посебне стандарде знања, вештина и вредносних ставова ученика и одраслих (у даљем тексту општи и посебни стандарди постигнућа)
2. стандарде знања, вештина и вредносних ставова – компетенције за професију наставника и васпитача и њиховог професионалног развоја
3. стандарде компетенција директора, просветних инспектора и просветних саветника
4. стандарде квалитета уџбеника и наставних средстава
5. стандарде квалитета рада установе

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА јесу скуп исхода образовања и васпитања који се односе на сваки ниво, циклус, врсту образовања, образовни профил, разред, предмет односно модул.

ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА утврђују се на основу општих исхода образовања и васпитања по нивоима, циклусима и врстама образовања и васпитања, односно образовним профилима.

ПОСЕБНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА утврђују се према разредима, предметима, односно модулима, на основу општих исхода образовања и васпитања и општих стандарда постигнућа.

За ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога то потребно, посебни стандарди постигнућа могу **ДА СЕ ПРИЛАГОЂАВАЈУ СВАКОМ УЧЕНИКУ УЗ СТАЛНО ПРАЋЕЊЕ ЊЕГОВОГ РАЗВОЈА.**

За ученика са изузетним способностима посебни стандарди постигнућа могу **ДА СЕ ПРИЛАГОЂАВАЈУ СВАКОМ УЧЕНИКУ УЗ СТАЛНО ПРАЋЕЊЕ ЊЕГОВОГ РАЗВОЈА.**

Кроз обавезне и препоручене садржаје обавезних и изборних предмета наставници ће реализовати планиране циљеве, задатке и стандарде постигнућа - образовне стандарде образовања и васпитања.

Образовни стандарди формулисани су за десет наставних предмета: Српски језик, Математику, Историју, Географију, Биологију, Физику, Хемију, Музичку културу, Ликовну културу и Физичко васпитање

Образовни стандарди су искази о знањима, вештинама и умењима које ученици треба да стекну до одређеног нивоа у образовању - ЗА ПРВИ ЦИКЛУС и ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА. Стандарди дефинишу најважније захтеве школског учења и наставе и исказују их као исходе видљиве у понашању и расуђивању ученика.

Преко стандарда се образовни циљеви и задаци преводе на много конкретнији језик који описује постигнућа ученика, стечена знања, вештине и умења.

Основна карактеристика образовних стандарда је то што су дефинисани у терминима мерљивог понашања ученика - тачно се зна шта ученик треба да зна на сваком нивоу. Степен њихове остварености може се проверавати. На основу тих провера врши се анализа успешности сваког ученика.

Стандарди су резултат између онога што је ученик остварио и онога што треба да постигне у "наредном кораку"

То је однос између онога "где смо" и "где желимо да будемо" и он је веома важан аспект образовних стандарда.

Карактеристике образовних стандарда

Образовни стандарди односе се на конкретна и мерљива, за предмет специфична, знања и умења и вештине ученика.

Образовни стандарди конкретизују темељне исходе учења, структурна знања из неке области. Они не покушавају да опишу све детаље и сву разноликост предметног садржаја, већ оно што је најбитније.

Образовни стандарди узимају у обзир сва битна знања која ученик стиче током школовања. Такође, највиши нивои знања подразумевају овладаност садржајима са претходних нивоа.

Образовни стандарди за крај обавезног образовања

Образовни стандарди праве разлику између различитих нивоа постигнућа, према степену остваривања компетенције коју описују.

Образовни стандарди су формулисани јасно, концизно и помоћу појмова разумљивих за све учеснике у систему образовања.

Захтеви који су дефинисани у оквиру стандарда представљају изазов за ученике и наставнике, а могу бити остварени уз адекватно ангажовање.

Образовни стандарди се примењују на све ученике.

НИВОИ ПОСТИГНУЋА

Образовни стандарди формулисани су на три нивоа постигнућа.

Нивои образовних стандарда описују захтеве различите тежине, когнитивне комплексности и обима знања, од једноставнијих ка сложеним. Сваки наредни ниво подразумева да је ученик савладао знања и вештине са претходног нивоа.

Сви стандарди су означени су на следећи начин: скраћеница за назив предмета (нпр. СЈ – српски језик); први број као ознака за ниво (1. – основни ниво, 2. – средњи ниво, 3. – напредни ниво); други број као ознака за област (1., 2., 3., 4...); трећи број као редни број стандарда у одређеној области на одређеном нивоу.

1. Основни ниво

На првом нивоу описани су захтеви који представљају базични или основни ниво знања, вештина и умења. Очекује се да ће скоро сви, а најмање 80% ученика/ученица постићи тај ниво. На базичном нивоу налазе се темељна предметна знања и умења, то су функционална и трансферна знања и умења неопходна, како за сналажење у животу, тако и за наставак учења. Знања и умења са основног нивоа најчешће су мање сложена од оних са средњег и напредног нивоа, али то није увек случај. Овде су смештена и она знања и умења која нису једноставна, али су тако темељна да заслужују посебан напор, који је потребан да би њима овладали готово сви ученици.

2. Средњи ниво

На другом нивоу описани су захтеви који представљају средњи ниво знања, вештина и умења. Он описује оно што просечан ученик/ученица може да достигне. Очекује се да ће око 50% ученика/ученица постићи или превазићи тај ниво.

3. Напредни ниво

На трећем нивоу описани су захтеви који представљају напредни ниво знања, вештина и умења. Очекује се да ће око 25% ученика/ученица постићи тај ниво. Знања и умења са овог нивоа су трансферна, пре свега за наставак школовања. Компетенције са напредног нивоа су по правилу и когнитивно сложеније од оних са базичног и средњег нивоа. То значи да се од ученика очекује да анализира, упоређује, разликује, критички суди, износи лични став, повезује различита знања, примењује их и сналази се и у новим и нестандартним ситуацијама.

Детаљније образложење садржаја стандарда по нивоима, исказима и областима уз приказ одабраних задатака, којима се ти искази могу мерити, дати су у прилогу наставних предмета који су урадили наставници.

Намена образовних стандарда јесте да се уједначи квалитет знања, умења и навика. Стандарди обезбеђују да сви ученици на крају одређеног образовног нивоа имају једнако квалитетна знања.

Свако мерење и вредновање ученичких постигнућа врши утицај на наставу. Од суштинског значаја је да се организација, реализација, праћење и вредновање наставе заснивају на истим, јасно формулисаним, усаглашеним, и од свих учесника у образовању прихваћеним стандардима. Примена образовних стандарда ће омогућити да образовни рад буде ефикаснији и квалитетнији, а вредновање резултата објективније и поузданије.

Образовни стандарди објективизују и стандардизују школско оцењивање знања.

Образовни стандарди су основ за развијање инструмената који служе самовредновању рада школа, наставника и ученика. Стандарди ће помоћи наставницима да јасније сагледају хијерархију образовних циљева и задатака и да их усмере да примењују оне наставне облике, методе и средстава који у највећој мери доприносе остваривању образовних стандарда.

Стандарди ће омогућити ученицима увид у то шта се од њих очекује, шта треба да науче и како ће се њихово учење проверавати, што ће им помоћи да усмере додатну пажњу и напоре на суштинске делове градива. Ученици ће моћи да преузму већу одговорност за сопствено учење када знају шта се од њих очекује и које стандарде треба да остваре.

Такође, образовним стандардима се унапређује комуникација између школе и родитеља који сада тачно знају шта могу да очекују од школе у погледу образовања своје деце и могу активно да помогну у раду школе.

Учење се неће одвијати само у учионици, већ и у другим просторима и амбијентима као што су парк и други простори у природи, музеји, галерије, позоришта, биоскопи, разне институције, банке, пошта, продавница, пијаца, домови здравља...

У оваквом образовном процесу АКТИВНОСТИ УЧИТЕЉА су бројне и разноврсне – он је и организатор и реализатор наставног процеса, партнер у педагошкој и афективној комуникацији, мотивише ученике, прати напредовање сваког ученика, учествује у регулисању социјалних односа у одељењу и прати ефекте свога рада.

Важно је да учитељ адекватно осмишљава и реализује различите активности сагласно захтевима наставне праксе и његове веома сложено и одговорне улоге коју има и да га усагласи са образовним стандардима за сваки предмет.

Наставник планира образовно - васпитни рад. **Активно, функционално припремање наставника за извођење наставе је његова законска обавеза.** Поред законске обавезе, оно је и педагошка потреба и услов за постизање веће педагошке ефикасности и квалитета наставног рада. **Планирање и припремање** су примарне и најважније активности које претходе непосредној реализацији наставе и свих других облика педагошког рада.

Планирањем наставник обезбеђује систематско, рационално и педагошки економично располагање свим ресурсима, а истовремено се заштићује од стихијности, импровизације и других рутинских појава које неповољно утичу на укупне и коначне резултате – постигнућа у образовно васпитном раду.

Сваки наставник је обавезан да сачини индивидуалне планове рада, који представљају школска документа и саставни су део школског и ГПРШ. Обавеза је наставника да сачини годишњи – глобални и месечни – оперативни план рада и **ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН** (Члан 77. Закона) и да га усагласи са образовним стандардима за свој предмет.

Годишњи и месечни план рада благовремено сачињава сваки наставник за наставни предмет, односно област чије садржаје реализује у складу са важећим прописаним наставним планом и програмом и да га усагласи са образовним стандардима за свој предмет, у сарадњи са стручним активом за развој школског програма, стручним већем за област предмета, ОВ и НВ.

Међусобна сарања у фази припреме треба да омогући оперативно – функционалну међупредметну корелацију или корелацију између делова, области наставних предмета.

Тимски рад пружа могућност за тематско планирање, обраду повезаних тема и усклађивање критеријума за периодичне провере нивоа и квалитета постигнућа ученика.

ГОДИШЊИ ПЛАН САДРЖИ:

- наставне теме
- оптимални број часова за обраду нових наставних садржаја и за понављање (у оквиру којих су садржани часови за утврђивање, проверавање, увежбавање, систематизацију...). Овај план треба сачинити на почетку године за целу школску годину, јер је он саставни део школског и ГПРШ.
- Месечни план рада треба састављати поштујући специфичност предмета, одељења, као и услове у којима ће бити реализован. Он садржи:
- наставне јединице (логички распоређене у оквиру тема по месецима или недељама)
- ТИП и број часова намењен за сваку наставну јединицу (обрада, утврђивање, проверавање, понављање, вежбање, оцењивање, систематизација, самостални рад ученика, писмени задаци, тестирање, контролни задаци, лабораторијске вежбе, практични рад...)
- ОБЛИК рада (фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, тимски рад, механичко учење, смислено учење, учење путем открића, програмирана и полупр. настава, примена компјутера у настави, проблемска настава...)
- Наставне МЕТОДЕ (усмено излагање – монолог, дијалог, расправа, разговор, рад на тексту, писани радови ученика, писане вежбе, говорне вежбе, цртање, илустрација, демонстрација, лабораторијске вежбе...),
- Наставна СРЕДСТВА (модели, слике, графофолије, дијафилм, , ЦД, наставни листићи, препарати, природни материјали, компјутерски програми, разне карте, музички инструменти, алати за рад...)
- ИЗВОРИ знања – (уџбеник, приручник, збирка задатака, радна свеска, радни листови, лектира, лексикон, дечја штампа, стручни часописи, радио и ТВ емисије, компјутерски програми, интернет...)
- Место и време извођења наставе
- Иновације у настави
- Корелација унутар предмета или са другим предметима
- Оцену остварености плана за претходни месец и разлог одступања.

Планирање обухвата и корекције настале сталним праћењем, анализом и САМОЕВАЛУАЦИЈОМ и ЕВАЛУАЦИЈОМ процеса и резултата сопственог рада (критичка – конструктивна анализа, секвенцијална анализа, микроистраживање, тестирање, контролни задаци, евиденционе листе, скалирање, усмено и писмено проверавање, практично проверавање, играње улога, анализа погрешних одговора).

Када се заврши планирање у оквиру једне теме треба то цртом обележити, подвући, а број наставне јединице даље обележити следећим редним бројем све до последње наставне јединице.

ОЦЕЊИВАЊЕ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Оцењивањем се процењује постигнуће прописаних ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА у савладавању школског програма за одређен разред и одређен образовни ниво.

У првом разреду оцењивање и закључна оцена су описни и подразумева континуирано праћење сваког појединачног ученика поштујући његову индивидуалност и могућност напредовања, а у складу са образовним стандардима.

У осталим разредима оцењивање је бројчано, осим из предмета које је одредио министар, а у складу са образовним стандардима. Закључна оцена је бројчана.

КВАЛИТЕТНА НАСТАВА ПОДРАЗУМЕВА ОДГОВОРЕ НА СЛЕДЕЋА ПИТАЊА:

- КО – наставник сарадник
- КАДА – време рада
- ГДЕ – место рада
- КОГА – конкретне ученике
- ЧИМЕ – наставна средства
- КАКО – метода, облици
- ШТА – садржај рада
- ЗАШТО – циљ и задаци

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Час одељенског старешине и одељенске заједнице

Циљ и задаци одељенског старешине са одељенском заједницом је да у условима остваривања плана и програма на нивоу разреда, подстиче и прати организовање индивидуалних активности сваког ученика, да доприноси развоју личности ученика. У раду са ученицима одељенски старешина своју улогу васпитача остварује подстицањем индивидуалног развоја ученика и унапређењем одељенског колектива. Познавање породичне средине полазна је основа у тумачењу емоционалних и социјалних потреба ученика и основа је за помоћ у решавању проблема учења и понашања. Да би се постигао оптималан развој свих ученика неопходна је сарадња између родитеља и одељенског старешине. Она се остварује кроз индивидуалне контакте, родитељске састанке, Саветом родитеља и разним индивидуалним и групним облицима сарадње.

У раду и животу једног одељења у школи велику улогу има одељенски старешина. Његов рад обухвата планирање и програмирање, руковођење радом Одељенског већа, координирање рада и васпитни утицај свих ученика и чинилаца васпитања ученика, формирање одељења и рад на развијању колективизма, пружање помоћи ученицима у различитим облицима њиховог организовања и самоорганизовања, успостављање сарадње са родитељима, стручним сарадницима, стручним органима, специјалистичким службама и сл., организација послова за унапређивање, анализирање и вредновање квалитета и ефекта образовно - васпитног рада у одељењу.

ЧОС ће бити реализован са по једним часом недељног фонда, тј. 36 часова на годишњем нивоу по одељењу, односно 34. часа за ученике 8. разреда. Садржаји часова ће бити реализовани у сарадњи са педагогом и психологом школе, родитељима, локалном заједницом, итд.

У току школске године ученици у сарадњи са родитељима учествују у **друштвено - корисном раду** у оквиру школе: уређивање школског дворишта, ходника, учионица, сређивање паноа, ормана, гајење зеленог биља итд.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ:

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ - секције основног образовања и васпитања биће реализоване са 1 часом недељног фонда, тј. 36 (34) часа на годишњем нивоу. Садржаји часова слободних активности биће одређени по потребама школе и ученика појединих одељења. Предвиђене активности за ову наставу су: друштвене, техничке, спортске и културне активности и секције.

Слободне активности ученика представљају ваннаставни факултативни облик рада школе. Непосредан васпитно - образовни циљ ученичких слободних активности јесте да допринесу развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном нивоу.

ЗАДАЦИ слободних активности су:

Проширење и продубљивање као и стицање нових знања и умења, а према интересовањима ученика

Задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности и интересовања и подстицање професионалног развоја

Мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад

Омогућавање ученицима организовање забаве и рекреације, као и других услова да самостално користе слободно време и организују духовни, културни и друштвени живот у средини у којој живе и раде.

Слободне активности су многобројне и разноврсне и омогућавају укључивање сваког ученика у поједине облике рада.

Напомена:

У току године могуће су још многе ваннаставне активности зависно од догађаја у току године, (доласка писаца, позоришних и биоскопских представа, акција,...) као и могућности школе.

ДОПУНСКА НАСТАВА основног образовања и васпитања биће реализована са по једним часом недељног фонда, тј. 36 часова на годишњем нивоу по одељењу за ниже разреде, а за више разреде по потреби ученика. Садржаји часова допунске наставе биће одређени по тренутним потребама ученика.

ДОДАТНА НАСТАВА основног образовања и васпитања биће реализована са по једним часом недељног фонда од 4 - 7 разреда, тј. 36 часова годишње, односно 34 часа за ученике 8. разреда. Садржаји додатне наставе се налазе као препорука уз сваки наставни предмет.

КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ – реализоваће се различитим манифестацијама, посетама и приликом обележавања значајних датума школе
ШКОЛСКИ СПОРТ реализоваће се у 1. недељи новембра и 1. недељи маја различитим активностима – спортске игре, атлетика, бициклизам...

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ И ПРЕВЕНЦИЈА НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА ће се реализовати кроз часове :

ЧОС - и то кроз теме које су предвиђене по разредима, у сарадњи са Домом здравља, Црвеним крстом...

САДРЖАЈИ ПРЕДМЕТА - наставне јединице које је могуће повезати кроз садржаје свих наставних предмета

РАЗНЕ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ...

ПРОГРАМУ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА

- Ради се по израђеном Програму заштите ученика од насиља где су дефинисане улоге и одговорности у примени процедура и поступака.
- Укључени нови чланови Ученичког парламента
- Анализирана реализација акционог плана Тима
- На 1. родитељском састанку, одељењске старешине су ученике и родитеље упознале са Кућним редом, процедуром у случају крађе и коришћења мобилног телефона на часу, Правилником о заштити и безбедности ученика
- Са Посебним протоколом за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно - васпитним установама су упозната Стручна већа, Наставничко веће, Савет родитеља, Ученички парламент, Школски одбор, административно и помоћно-техничко особље, а затим и ученици на ЧОС-у
- Чланови Тима воде рачуна о безбедности пунктова у Школи који су означени као ризични
- Утврђен је распоред дежурства чланова Тима за време наставе, који је истакнут на огласној табли наставничке канцеларије и на пану
- У припреми је нов пан приказ са именима чланова Тима, дефиницијама, врстама и нивоима насиља, јавним порукама, корацима у реаговању према процедури Посебног протокола и распоредом дежурства чланова Тима.
- Израђене су идентификационе картице за ученике и наставнике
- Организована је трибина "Трговина људима"
- Тим је разматрао отварање Ђачког клуба,
- И даљес се води Књига дежурних ученика
- Настављена је сарадња са МУП-ом и стручњацима из других релевантних установа у локалној заједници, ради свеобухватне заштите ученика од насиља
- Ученици су имали разноврсну понуду слободних и ваннаставних активности, активно учествовали у планирању слободног времена.

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ – у сарадњи са Домом здравља и Црвеним крстом Мотивисање и стицање знања за здраво понашање, ставове и навике, уз потпун обухват здравствено – васпитним активностима школске деце, школског особља и родитеља

Мотивисање и стицање знања за здраво понашање, ставове и навике, уз потпун обухват здравствено – васпитним активностима школске деце, школског особља, родитеља

Заштита и унапређење репродуктивног здравља, хуманизација односа дечака и девојчица (односа међу половима), спречавање нежељених трудноћа и њихових последица, као и полних болести

Адекватном исхраном, другим мерама и континуираним праћењем раста, развоја и стања ухрањености смањити број деце која су изван граница раста

Обавезном вакцинацијом обухватити најмање 95% популације школске деце предвиђене "Програмом обавезне имунизације становништва против одређених заразних болести"

Раним откривањем , благовременим рехабилитацијом смањити број деце са коштано – мишићним деформитетима кичменог стуба и стопала

Посебну пажњу посветити раном откривању и благовременом лечењу деце са хроничним незаразним обољењима (шећерна болест , бубрежна инсуфицијенција, повишен крвни притисак) и анемије узроковане недостатком гвожђа

Смањити број несрећних случајева, повреда

У складу са законом обезбедити адекватне услове за школовање хендикепиране деце и побољшање квалитета њиховог живота

У складу са законом обезбедити побољшање хигијенско – санитарних и микроклиматских услова у школи , уз адекватну опремљеност учионица до минимума који чува и унапређује здравље школске деце и обезбеђује успешно праћење наставног програма

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ УПОТРЕБЕ СРЕДСТАВА ЗАВИСНОСТИ И НАРКОТИКА У ШКОЛИ

Програм ће се реализовати кроз редовну наставу, ЧОС, секције, предавања (стручњаци из области медицине-спољни сарадници) , превенција ПАС - "10 корака" - радионице

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ Школа у сарадњи са надлежним установама – Центром за социјални рад, брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите – помоћ у школском прибору и прибора за личну хигијену, бесплатној ужини, једнократне новчане помоћи... Школа такође организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција.

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ реализоваће се кроз часове редовне наставе, ЧОС, а новина је и реализација пројекат ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА У СРБИЈИ У САРАДЊИ СА НЕМАЧКОМ, коју ће кроз радионице водити – Маја Обрадовић, Маријана Спишјак, Александар Милошевић, ОС 7. и 8. разреда, предметни наставници и стручни сарадници

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ реализоваће се кроз редовну наставу, директним укључењем у очувању животне средине – учешћем кроз разне програме и пројекте

Опште је познат значај зелених површина и утицај зеленила на човека.

Заштита школског простора од буке, аерозагађења доприносе образовно - васпитној функцији, јер ће кроз ботаничко упознавање врста дрвећа, жбуња и цвећа и њихових корисних функција развијати код деце љубав према биљкама и природиуопште.

Естетско уређено двориште и атрактивно обликовано зеленило допуњују васпитни ефекат буђењем и развијањем племенитих осећања код младих да воле, цене и уживају у окружењу лепо обликованог природног амбијента.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

реализоваће континуирано, током читаве школске године, прихватањем акција које организује локална самоуправа, било сарадњом за све оно што је битно за живот и рад школе, а односи се на локалну самоуправу.

школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планирају садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе.

САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ реализоваће се континуирано – путем индивидуалних разговора, родитељских састанака, посете родитеља школи "Дан отворених врата", посете наставника родитељским домовима ученика у договору са родитеље и од ове године и новина у сарадњи са родитељима је ОТВОРЕН ДАН ШКОЛЕ СВАКОГ МЕСЕЦА, када родитељи могу да присуствују образовно васпитном раду . план је да родитељи могу у октобру - понедељак, новембру – уторак, фебруару - среда, априлу – четвртак, марту – петак, у договору са наставницима да присуствују часовима.

ПРОГРАМ ИЗЛЕТИ, ЕКСКУРЗИЈЕ И НАСТАВА У ПРИРОДИ је ваннаставни облик о. - в. рада и остварује се ван школе.

ЦИЉ је савладавање и усвајање и усвајање дела наставног градива односно програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа, која су у вези са делатношћу школе.

ЗАДАЦИ програма екскурзије су: проучавање објеката и феномена у природи и уочавање узрочно - последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима, стицање нових знања, развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика, упознавање занимања људи која су карактеристична за поједине крајеве, развијање позитивног односа према националним, уметничким и културним вредностима, изграђивање естетских, културних и спортских потреба и навика као и позитивних социјалних односа међу ученицима и наставницима

САДРЖАЈ екскурзије се базирају на наставном плану и програму.

ПОСЕТЕ, ИЗЛЕТИ, ЕКСКУРЗИЈЕ

		Време реализације по разредима							
	разред	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
-	Посета позоришту	*		*		*			
-	Посета биоскопу		*		*		*		
-	Обилазак Ботаничке Баште					*			
-	Обилазак Опсерваторије								
-	Обилазак Сајам науке								
-	Обилазак Планетаријум								
-	Обилазак Делиблатске пешчар						*		
-	Целодневни излет				*				
-	Наставна екскурзија							*	

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ –

Школска библиотека је место библиотечко-информационе, васпитно- образовне и културне активности школе.

У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко - информациона грађа (књиге, серијске публикације и др.) и извори.

Библиотека је дужна да у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике.

Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.

Школа је дужна да има школску библиотеку, у складу са законом.

Програм рада школске библиотеке саставни је део школског програма.

О УВАЖАВАЊУ УЗРАСНИХ, РАЗВОЈНИХ И ИНДИВИДУАЛНИХ КАРАКТЕРИСТИКА ДЕЦЕ

Наставни план и програм израђен је у целини и у појединим предметима на основу познавања и уважавања узрастних, развојних и индивидуалних карактеристика свих ученика у одељењу.

Уважавајући индивидуалне разлике међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања које произилазе из различитости деце у погледу њихових особености у физичким карактеристикама, развијености fine моторике, опште и посебних интелектуалних, као и других способности, у погледу емоционалног доживљавања, карактеристика и развијености њихове мотивације, интересовања, личног темпа развоја и специфичности услова живота и школовања, наставни план и програм за одређени разред **конципиран је на принципу индивидуализације наставе.** Осмишљавањем стимулативних ситуација у уобичајеним активностима континуираним праћењем ученика и индивидуализацијом наставе организовано је с циљем подстицања развоја деце и обезбеђивања услова за рад како **надарене, талентоване деце** тако и **деце са посебним потребама.** У раду са децом с посебним потребама у оквиру корективног рада, биће укључен и педагог и психолог школе.

Који метод рада ћемо користити зависи од низа фактора, као што су: разноврсност исхода образовања, садржаје које треба повезати за одређене исходе, карактеристике дечије активности у току образовног процеса, врсту и обим знања која ученици имају, захтеве одређене науке или других дисциплина, тренутне услове у школи, итд. Избором одговарајућих метода важно је интегрисати различите облике и начине учествовања ученика у настави и учењу и допринети њиховом активном учешћу у образовном васпитно процесу и свеукупном развоју.

Облици рада у настави су уско повезани с методама рада и у таквој вези се преплићу и узрочно су последичне. Којом методом ћемо радити одабраћемо и одговарајући облик рада ученика. У току образовног процеса ученици ће бити у различитим положајима и разноврсним улогама које ће се међусобно преплитати, допуњавати, смењивати.

У циљу изградње сопственог идентитета, културе и социјализације у току реализовања наставне грађе, активног учења и примене стечених знања, ученици ће садржаје откривати

радећи у пару, индивидуално, групно и у тиму уз континуирану интергрупну (кооперативну) комуникацију између учитеља и наставника, као и између ученика.

Како би се социјални односи правилно развијали и комуникација у групи, као и сам сазнајни процес, често ће ученици поред индивидуалног облика рада у складу са својим могућностима бити у ситуацији да проблемске ситуације решавају у групи и у тиму, уз помоћ библиотеке, медијатеке, информатичке учионице... учећи се уважавању различитости, туђег мишљења као и сопственог изношења ставова.

Активности учитеља (наставника)

Активности учитеља (наставника) многобројне су и разноврсне.

Пре свега да адекватно осмишљава и реализује различите активности сагласно захтевима наставне праксе и улоге коју има.

Учитељ (наставник) **организује наставни процес** (усклађује циљеве и исходе, планира садржаје, средства, методе рада итд.).

Реализује наставни процес (ствара прилике за учење, презентира садржаје, води циљани разговор, омогућује примену стечених вештина, а је примерене повратне информације, итд.).

Партнер је у педагошкој комуникацији (одговара на ученичка питања, поставља питања, помаже ученику да организује своја размишљања и да прецизира своје исказе, моделује ентузијазам, отвореност, самокритичност, сазнајну оријентацију...).

Партнер је у афективној комуникацији са децом (помаже им да упознају и прихвате своје и емоције других, разговара са децом када им је потребна помоћ, сарађује са родитељима, педагогом, психологом и др.).

Мотивише ученике и подржава и развија њихова интересовања.

Прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће изразом и адекватним допуњавањем збирног/разредног портфолија.

Учествује у регулисању социјалних односа у одељењу.

Прати ефекте сопственог рада, истражује нове могућности унапређивања сопственог рада, **сарађује са родитељима**, током рада остварује сарадњу са колегама, наставницима, педагогом, психологом, директором, другим школама и стручним сарадницима неопходним за реализацију програма и потреба у образовно - васпитном процесу као и са **локалном заједницом**, итд.

Свој рад учитељ (наставник) вреднује од стране ученика и родитеља -упитницима, кроз разговор, саставе, задовољство ученика и родитеља постигнутим резултатима, итд.

ПЛАН РАЗВОЈА ШКОЛЕ У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ

- Прилагођавање школског програма развојним карактеристикама и потребама деце - **ИНКЛУЗИЈА, ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН**, као и потребама и могућностима средине.
- Диференцирање наставних садржаја
- Рад на превенцији насиља, кроз разне облике рада – почев од садржаја појединих предмета и других школских активности...
- Укључити што већи број Рома у образовни систем, радити са родитељима Ромске популације, помоћ ученицима Ромске националности да заврше основну школу и наставе даље образовање
- Са свим потребама школе упознати локалну заједницу, родитеље и предузећа, како би помогли да се све набави и реализује.
- Радити тимски у оквиру школе, у оквиру актива, сарађивати са другим школама у локалној заједници, стално радити на стручном усавршавању – организовати различите обуке из акредитованих програма.

- За све предмете садржаји ће се обрађивати кроз активне, интерактивне партиципативне методе, кроз групни облик рада, радионице итд.

Ученик у ПРВОМ ЦИКЛУСУ има до 20 часова недељно, односно до 4 часа наставе дневно

Ученик у ДРУГОМ ЦИКЛУСУ има до 25 часова недељно, односно до 5 часа наставе дневно

У недељни број часова не урачунавају се часови из изборних предмета и ваннаставних активности

Часови се могу увећати до 3 часа недељно осталим активностима планираним школским програмом.